

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 215. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324074147248/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

blot som Kunstnere i Kraft af Fader Holbergs Velsignelse.

Leander og Leonora søgte og fandt hinanden i hedere erotiske Optrin end Holbergs Pebersvendenatur udmalede, Pernille foretrak ogsaa en mere raffineret Soubrettedragt og et kokettere Væsen end den borgerlige Tjenestepige turde pynte sig med — kun Jeronimus og Henrik stod fast som Komediens sikre Støtter.

De to Skuespillere repræsenterer en højst forskellig Kunst indenfor den afstukne Grænse: den ene, Clementin som Jeronimus, er det strængt skolede Spil, som passer for det ordnede Hofteater, den anden, Londemann som Henrik, er det kaade Improvisatorlunc, som kunde lyse op i vandrende Truppers Barakker.

Begges Liv er derimod ganske ens. De er begge Præstesønner fra Jylland, blev omtrent samtidigt Studenter og studerede begge Teologi. Clementin havde prædikeret adskillige Gange, Londemann havde allerede faaet Løfte om Præstekald, da de danske Aktører rejste Hovedet paa ny. De to Teologer smed Samarien og sprang hurtigst muligt op paa Scenen. De var henved tredive Aar gamle, og de vilde ikke spille et eneste af deres Manddomsaar — galt nok, at Ungdommen var svunden under Præstetiden.

Holberg havde brugt fransk Hjælp til Uddannelsen af sin første Trup. Det var ogsaa den

halve Franskmand Pilloy, som gik ham til Haande ved Indførelsen af den anden. Hvordan han dog selv tog sig saavel af Enkeltheder som af den overste Direktion, derom vidner Traditionen paa mange Punkter. Londemanns Geni blev straks anerkendt, Clementin derimod havde Vanskelighed med at kæmpe sig frem, ogsaa fordi han ikke straks fik Rede paa sit egentlige Fag, men spildte sin Tid med Forsøg i Spradebasse- og Officersroller. Han var jo ung endnu og næppe overtydet om, at gamle Mænd var hans virkelige Specialitet. Først i *Den Stundesløse* brød hans Talent sejrrikt igennem. Og en bekendt Anekdote beretter, hvordan Holberg da — i Aaret 1750 — hersede med ham paa Prøverne. Han kunde ikke faa sin Vielgeschrei naivt stundesløs nok, Skuespilleren lavede sig bestandig for meget til, havde indstuderet det hele altfor nøjagtigt. Tilslidst raadede Holberg ham til »at gaa op paa Kammeret og faa Renteskriver N. N. i Tale«. Det hjalp; da Clementin den næste Dag kom paa Prøve og slog Slobrokken forvirret om sig, raabte Holberg: »Dét er Manden, der er han«.

Fra den Stund af beherskede de to Skuespillere uindskrænket den Holbergske Komædie. Aften efter Aften stod de overfor hinanden: den knarvorne Alderdom, som skal bedrages og haanes, og den lykkelige Ungdom, hvem alt skal tilgives. Der findes kun Ros og Overros for deres Kunst i